

Návrh na uvoľnenie finančných prostriedkov z rezervy vlády Slovenskej republiky na obnovu infraštruktúry v Trenčianskom kraji

Územie Trenčianskeho samosprávneho kraja (TSK) patrí do oblasti Západných Karpát, má výhodnú geografickú polohu s nadregionálnymi väzbami na Českú republiku, južná časť hraničí s Trnavským a Nitrianskym krajom, na východe susedí s Banskobystrickým a na severe so Žilinským krajom. Územím preteká rieka Váh, pozdĺž ktorej sa tiahne Považské podolie. Územie Považia tvorí väčšinu kraja. Reliéf regiónu je pomerne členitý. Severovýchod je hornatý, najvyšším vrchom je Vtáčnik (1346 m n. m.). Považie uzatvára na východe masív Inovca, Strážovské vrchy a Súľovské vrchy, na západe masív Bielych Karpát. Z juhu zasahujú do územia Malé Karpaty a Myjavská pahorkatina a časť Podunajskej nížiny. V údolí rieky Váh prevláda nížinný typ krajiny. Juhovýchodným územím preteká rieka Nitra. Väčšinu sledovaného územia tvorí poľnohospodárska pôda s prevahou úrodnej ornej pôdy. Prevažná časť regiónu patrí do klimaticky teplej a miernej suchej oblasti. Zimy bývajú mierne, letá teplé. Región sa vyznačuje vysokým počtom slnečných dní v roku. Rozlohou a počtom obyvateľov je územie v porovnaní s ostatnými kraji menšie. Osídlenie nie je rovnomerné. Geografická poloha predurčuje územie Trenčianskeho kraja k tvorbe dopravných koridorov nadregionálneho významu. Geografické členenie má potenciál k produkcii poľnohospodárskych produktov. Poľnohospodárska pôda zaberá dve pätiny územia

Región je bohatý na povrchovú vodu, podzemné vody, geotermálne pramene ako aj minerálne vody. Na území sa nachádzajú ložiská hnedého uhlia, lignitu a najmä stavebných zdrojov. V kraji sa nachádza 132 chránených území, čo je viac ako dvojnásobok krajského priemeru na Slovensku. Najviac chránených území je vyhlásených v okresoch Nové Mesto nad Váhom a Trenčín. Najmenej chránených území je v okresoch Púchov, Partizánske a Myjava. V kraji sa nachádza 5 chránených oblastí s2. stupňom ochrany: Malé Karpaty, Biele Karpaty, Strážovské vrchy, Ponitrie, Kysuce. Z prírodných zdrojov majú značné zastúpenie minerálne vody. Na území kraja sa nachádzajú zdroje prírodných minerálnych vôd, ktoré sú známe pod značkami Lucka, Mitická, Šivarina, IWA, Matúšov prameň. Na území sa nachádzajú významné kúpeľné územia Bojnice, Nimnica a Trenčianske Teplice. Prírodné liečivé zdroje v Bojniciach, Nimnici a Trenčianskych Tepliciach a prírodné minerálne zdroje v Trenčianskych Miticiach, Mníchovej Lehote a Lúke nad Váhom majú vymedzené ochranné pásma a vzťahujú sa na nich ustanovenia § 26 až 28, resp. § 50 ods. 17 zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách. Podmienky sú výhodné pre rozvoj agroturizmu a kúpeľníctva.

V Trenčianskom kraji žije približne 586 tisíc obyvateľov a hustota zaľudnenia predstavuje 130 obyvateľov na km². Najhustejšie osídlené sú oblasti v údolí rieky Váh. Územie ako väčšina Európskeho regiónu zaznamenáva nepriaznivý demografický vývoj a tým je starnutie obyvateľstva. Index starnutia dosiahol hodnotu viac ako 128 percent. Kým v roku 2009 bol priemerný vek obyvateľa 39 rokov, v roku 2018 bol viac ako. Dôležitým faktorom je úbytok obyvateľstva – v roku 2018 prišiel región o 1 482 obyvateľov. Ten je zaznamenaný zvýšenou migráciou -469 a prirodzeným úbytkom -1 013 obyvateľov kraja.

Trenčiansky samosprávny kraj z hľadiska sídiel má spolu 276 obcí, z toho je 18 so štatútom mesta. V kraji sa nachádza deväť okresov: Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov a Trenčín. Najväčším mestom je Trenčín s viac ako 55 tis. obyvateľmi. Prievidza je rozlohou najväčším okresom, zaberá 21 % z územia kraja. Nasleduje okres Trenčín s 15 %-ným podielom. K najmenším okresom kraja patria okresy Myjava a Partizánske –7 % z rozlohy kraja.

Trenčiansky kraj môžeme na základe ekonomickej štruktúry považovať za priemyselný región. Má dlhoročnú tradíciu v oblasti strojárkeho, textilného, chemického, banského a gumárenského priemyslu. V súčasnosti sa radí medzi ekonomicky najsilnejšie kraje Slovenska. Je tiež aktívny v oblasti podnikania malých a stredných firiem, kde v rámci tejto kategórie je zaregistrovaných vyše 15 tis. subjektov. Konkurenčná výhoda kraja je tvorená geografickou polohou, blízkosťou trhov a priemyselnou tradíciou.

Poľnohospodárska pôda zaberá dve pätiny územia. Z hľadiska poľnohospodárskej výroby má kraj rôzne prírodné podmienky. Rastlinná výroba je špecifická v teplejších, nižšie položených oblastiach, produkuje sa tu najmä jačmeň, cukrová repa a pšenica. Významné je ovocinárstvo a pestovanie chmeľu. So stúpajúcou výškou pribúdajú lúky a pasienky, na ktoré nadväzuje chov hovädzieho dobytku. Dôležitú úlohu má v kraji lesníctvo. Bukové, dubové a borovicové porasty pokrývajú takmer polovicu celkovej plochy kraja. Poľnohospodárstvo je najrozvinutejšie v okrese Prievidza.

Výška nominálnej mzdy v hospodárstve kontinuálne rastie každým rokom, za posledné medziročné obdobie narástla o štyri percentuálne body. Miera zamestnanosti sa od roku 2009 neustále zvyšuje a v roku 2014 dosiahla hodnotu takmer 70 percent. Počet voľných pracovných miest kolíše a podľa posledných údajov z TSK v roku 2015 je na úrovni 777 voľných pracovných miest.

Kraj disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy čo ho predurčuje k priemyselnému rozvoju. V porovnaní so Slovenskom si kraj udržuje v sektore hospodárstva nízku mieru nezamestnanosti.

Územie TSK patrí do 3, resp. 4 regiónov cestovného ruchu, ide o Stredné Považie, Hornú Nitru, južnú časť Horného Považia a východný cíp Záhoria. Strednopovažský región CR je hodnotený ako región s národným významom, Záhorský región ako región s regionálnym významom, resp. v dlhodobom horizonte s nadregionálnym významom. Osobitne významnými sú oblasti Trenčín –Trenčianske Teplice, subregión kopaničiarske osídlenie pod Javorinou, lokalita Beckov a Zelená voda. Celkovo je pri Strednopovažskom regióne cestovného ruchu hodnotený vysoko potenciál len v rámci pobytu/rekreácie v kúpeľoch. Ako významné lokality sú identifikované lokality mestského typu: Trenčín, Nove Mesto nad Váhom, Myjava, Dubnica, miesta s kultúrnymi pamiatkami: Trenčín, Beckov, Čachtice, Vršatec, Pruské, kúpeľné miesta: Trenčianske Teplice, rekreačné územia Biele Karpaty, Strážovské vrchy, Inovecké vrchy a ako útvary CR Javorina –Dubník, Zelena Voda, Kalnica, Soblahov, Mojtnín. V rámci Hornonitrianskeho regiónu je potenciál ohodnotený vysoko najmä pre Bojnice a okolie. Významné lokality z regiónu TSK sú lokality mestského typu: Prievidza, Partizánske, miesta s kultúrnymi pamiatkami: Bojnice, Prievidza, Partizánske, Brodzany, Veľké Uherce, Uhrovec, kúpeľné miesta Bojnice, termálne kúpaliská: Bojnice, Chalmová, Bánovce nad Bebravou, Malé Bielice, rekreačné územia: Inovecké vrchy, Strážovské vrchy, Vtáčnik a útvary CR: termálne kúpaliská Chalmová, termálne kúpalisko Bánovce nad Bebravou, Remata, Jankov vŕšok. V rámci regiónu Horné Považie je vyzdvihovaný najmä potenciál Nosiskej priehrady (kúpele Nimnica) a ako významné lokality sú uvedené Považská Bystrica a útvar Súľovské skaly a Manínska úžina. TSK má výborné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu na svojom území, a to najmä lokalizačné opierajúc sa o výhodnú geografickú polohu vzhľadom na dopravné prepojenie východ –západ a sever –juh, ale aj súčasťou kraja v rámci ekonomicky rozvinutého územia Bratislava –Trnava –Trenčín –Žilina a osi vedecko-výskumných kapacít Trenčín – Žilina. Potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a súvisiacich aktivít predstavuje aj skutočnosť, že kraj je prihraničným regiónom. Súčasťou výhodných lokalizačných predpokladov pre rekreačné aktivity cestovného ruchu je vhodná členitosť terénu, mierne klimatické podmienky a zachovalé prírodné prostredie. Atraktívne sú najmä Súľovské vrchy, Vršatské bralá a

Manínska tiesňava. Z hľadiska cestovného ruchu pri zachovaní trvalo udržateľného rozvoja sú zaujímavé chránené územia, ktoré majú z hľadiska rozlohy kraja významné zastúpenie a z pohľadu cestovného ruchu dotvárajú rekreačné prostredie, v ktorom sa uskutočňujú aktivity cestovného ruchu alebo tvoria panoramatické prostredie pre tieto aktivity. Na území TSK sa nachádza 5 chránených krajinných oblastí (pričom najväčšími sú CHKO Biele Karpaty a CHKO Strážovské vrchy) a 141 ďalších chránených území v ostatných kategóriách ochrany (12 národných prírodných rezervácií, 52 prírodných rezervácií, 3 národné prírodné pamiatky, 71 prírodných pamiatok a 3 chránené areály). V kraji sa nachádzajú prírodné pamiatky v sústave NATURA 2000, a to chránené vtáčie územia (spolu tvoria 12,5% rozlohy kraja, najväčšie je CHVÚ Strážovské vrchy) a 26 území európskeho významu. Lokalizačné predpoklady v kraji vytvárajú priaznivé podmienky pre turistiku (významnou je napríklad Štefánikova magistrála – Cesta hrdinov SNP) a cykloturistiku (najvýznamnejšou je Považská cyklotrasa, ktorá je súčasťou cyklotrasy vedenej po hrádzach Váhu z Komárna do Žiliny a napája sa na najdôležitejšiu cyklistickú trasu na Slovensku, ktorá má štatút Medzinárodnej podunajskej cykloturistickej trasy.)

V rámci zimného cestovného ruchu sú dobré predpoklady pre bežkovanie, región disponuje viacerými bežkáorskými trasami (napr. náročná trasa Myjava – Veľká Javorina (takmer 43 km) alebo Bílo-karpatská bežkáorská magistrála (38 km, 3 stupeň náročnosti). Nachádzajú sa tu aj zimné strediská Fačkovské sedlo a Remata. Lokalizačné predpoklady v regióne prispeli k rozvinutiu ovocinárstva, ktorým je región typický (najmä kopaničiarsky región). Výborné sú lokalizačné podmienky aj v súvislosti s kultúrno-historickými asociálno-kultúrnymi predpokladmi regiónu, najmä zachované nehnuteľné kultúrne pamiatky využívané pre cestovný ruch a udržiavanie tradícií. Kombinácia prírodných a kultúrnych predpokladov vytvára priaznivé podmienky pre kultúrny cestovný ruch a vidiecky cestovný ruch. Na území TSK sa nachádza vysoká koncentrácia zachovaných hradov a kaštieľov aktívne využívaných v cestovnom ruchu. Medzi najvýznamnejšie v regióne patria Trenčiansky hrad, zámok Bojnice, hrad Beckov, Čachtický hrad. V rámci turistiky a cykloturistiky je zaujímavá lokalita zrúcaniny hradu Tematín, Považský hrad, Vršatec, Sivý kameň, Košeca, Lednica, Uhrovec a iné. Medzi najvýznamnejšie kultúrno-historické pamiatky patrí aj Mohyla M.R. Štefánika na vrchu Bradlo. Medzi najnavštevovanejšie zariadenia patrí zoológická záhrada v Bojniciach.

Región má výborný potenciál v kúpeľníctve, najmä v dôsledku pôsobenia kúpeľov v Trenčianskych Tepliciach, Nimnici a Bojniciach. Kúpele Trenčianske Teplice patria medzi najstaršie a najvyhľadávanejšie kúpele na Slovensku. Ročne tu absolvuje komplexnú kúpeľnú liečbu vysokej medicínskej úrovne takmer 20 tis. klientov (pacientov) zo Slovenska a zo zahraničia. Síraté termálne pramene majú ideálne vlastnosti, potrebné na úspešnú liečbu reumatických chorôb, zápalových ochorení chrčtice, neuralgie, stavy po operáciách a úrazoch pohybového aparátu. Termálne pramene vyvierajú bez akéhokoľvek zásahu priamo v kúpeľných bazénoch v optimálnej teplote 36,6 – 40,2 °C. Kúpele Bojnice svojou polohou, klímou a zložením termálnych vôd vytvárajú ideálne podmienky pre liečebné procesy, regeneráciu a oddych svojich hostí. Základom liečebných procedúr je prírodná, liečivá, hydrogén-uhličitanovo-síranová, vápnikovo-horčiková hypotonická akrototerma s teplotou od 28–52 °C, ktorá vyviera z 9 prameňov s výdatnosťou 40 l/s. Liečia sa tu choroby pohybového ústrojenstva, nervové choroby, ženské choroby, choroby obličiek a močových ciest a choroby z povolania. Kúpele Nimnica sú najmladšími slovenskými kúpeľmi a sú minerálnou perlou Slovenska. V kúpeľoch sa nachádzajú pramene alkalických kyseliek, ktorých teplota je 10 – 13 °C a celková mineralizácia cca 5 000 mg/l. Minerálna voda obsahuje sodík, draslík, horčik, železo, vápnik, chlór, jód a voľný oxid uhličitý, je vhodná na pitné kúry i inhalácie (Správa o napĺňaní priorit a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja Trenčianskeho kraja, 2014). Ponuku v kúpeľníctve dotvárajú aj Kúpele Malé Bielice pri Partizánskom -základom

rehabilitačných procedúr kúpeľov je výskyt čirej liečivej vody bez farby a zápachu s teplotou 43,6 °C pri prameni. Voda je slabo mineralizovaná, hydrouhličitanová, vápenato-horečnatá, hypotonická. Veľmi dobre pôsobí na pohybové ústrojenstvo, vegetatívny systém a celkovú somatickú regeneráciu organizmu. Kúpele miestneho významu reprezentuje aj Chalmová a Belušské Slatiny.

Trenčiansky kraj disponuje veľmi dobre rozvinutým systémom cestnej a železničnej dopravy. Chýba mu napojenie na medzinárodnú vodnú sieť. Územím regiónu prechádzajú najdôležitejšie dopravné ťahy Slovenska. Nosnými sú medzinárodné transeurópske koridory zaradené do siete TEN-T. Jedná sa o Baltsko–jadranský koridor Va v smere Bratislava – Žilina, ktorý sa napája na koridor VI Žilina –Katovice. V rámci týchto koridorov sú budované diaľničné ťahy a výkonné železničné trasy. Významné postavenie v dopravnej infraštruktúre má diaľnica D1 Bratislava – Horná Streda - Trenčín – Považská Bystrica - Žilina. Aj napriek dostatočne rozvinutej cestnej sieti v Trenčianskom kraji je problémom zabezpečenie dostatočného prepojenia centier osídlenia a ich funkčného územia na sieť TEN-T. Toto prepojenie je vo veľkej miere zabezpečované cestami II. a III. triedy. Nevyhovujúce je najmä prepojenie medzi Považím a Ponitím, z dôvodu zlej kvality ciest II. a III. triedy.

Dňa 11. októbra 2019 sa v Trenčíne uskutočnilo pracovné stretnutie premiéra a niektorých členov vlády SR s predsedom TSK a so zástupcami miestnej samosprávy. Predmetom rokovania bolo najmä riešenie problematiky dopravnej a občianskej infraštruktúry v Trenčianskom kraji.

Jedným z výstupov rokovania je zoznam projektov, ktorých cieľom je prispieť k rozvoju regiónu a zlepšiť kvalitu života obyvateľov, a na realizáciu ktorých miestni predstavitelia požiadali vládu SR o poskytnutie finančných prostriedkov.

Jedná sa o nasledovné projekty:

P. č.	IČO	Názov príjemcu	Účel dotácie	Dotácia v €
1.	00610470	Fakultná nemocnica Trenčín	nákup vybavenia a stavebné úpravy pre ambulanciu športového a všeobecného lekárstva pre regionálnu hokejovú akadémiu	200 000
2.	00311863	mesto Nové Mesto nad Váhom	nákup rolby pre mestský zimný štadión	140 000
3.	00318086	Dolné Vestenice	projektová dokumentácia a prípravné práce pre cestu do priemyselného parku	100 000
4.	31118259	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne	zateplenie obvodového plášťa budovy internátu	150 000
5.	00312053	obec Trenčianska Turná	rekonštrukcia domu kultúry	18 000
6.	00312100	obec Trenčianske Stankovce	rekonštrukcia zdravotného strediska	25 000
7.	00317667	mesto Považská Bystrica	rekonštrukcia mestskej športovej haly	150 000
8.	00311472	obec Častkovce	rekonštrukcia jedálne v základnej škole s materskou školou	80 000

P. č.	IČO	Názov príjemcu	Účel dotácie	Dotácia v €
9.	00317136	obec Dohňany	výstavba mostného prepojenia	150 000
10.	00311529	obec Drietoma	výstavba chodníkov v obci	100 000
		Spolu		1 113 000